

TARTALOMJEGYZÉK

2 IMPRESSZUM

6 BEVEZETÉS

8 TANULSÁGOK

10 A VILÁGPIAC FELEMELKEDÉSE

A fejlett világban egyre kevesebb a gazdálkodó, ők viszont egyre több állatot tartanak. Ahelyett, hogy a helyi piacra termelnének, távoli bevásárlóközpontokat látnak el. Ez a trend jellemzi most az állattenyésztést a fejlődő világban is.

12 PIACI KONCENTRÁCIÓ: MÉRETGAZDASÁGOSSÁG A VÁLTOZATOSSÁG KÁRÁRA

A globális húsipar konszolidációja mögött a gazdasági kényszer a hajtóerő. Ez eredményezhet hatékonyabb termelést, ugyanakkor a piaci hatalmat kevesek kezébe összpontosítja, leginkább a kistermelők sérelmére. Ez a fogyasztók számára is kockázatos.

14 ÁLLATBÓL TERMÉK: A VÁGÓHÍDIPAR

Ahhoz, hogy a marhából rostélyos legyen, a marhának el kell pusztulnia. Mára a vágást nagymértékben iparosították. A vágóhidak gyakorlatilag gyártósorok, amelyek mellett betanított munkások szörnyű körülmények között gürcölnek. Az ipar kiköltözött a városokból, eltűnt a szem elől.

16 „ÉLÉNK RÓZSASZÍN A HÚTÓPULTON”

Viszlát, szomszéd hentes – üdvözlünk, nagy áruházláncok! A nagy bevásárlóközpontok térnyerése végigsöpör a fejlődő országokon.

18 SZABADKERESKEDELEM KONTRA BIZTONSÁGOS ÉLELMISZER

A kereskedelem fellendítésével és munkahelyteremtéssel kecsegtető Transzatlanti Kereskedelmi és Befektetési Partnerségi megállapodás tárgyalásai jelenleg is folynak az Egyesült Államok és az Európai Unió között. Ez a megállapodás azonban gyengítene a meglévő fogyasztóvédelmi törvényeket az Atlanti-óceán mindkét oldalán.

20 A HÚSSZELET REJTETT KÖLTSÉGEI

A húsrá ragasztott árcédula nem tükrözi tartalma előállításának valós költségeit: a környezetet és az adófizetők pénztárcáját érintő rejtett költségek sokkal magasabbak. Ha ezeket a költségeket is beleszámítjuk, a haszonállattartás valószínűleg nettó veszteséggel járna.

22 MIÉRT PUSZTÍTJÁK KI A GAZDASÁGOK A HALAKAT? CSÖKKENŐ BIOLÓGIAI

SOKFÉLESEG FÖLDÖN ÉS VÍZEN

A műtrágya túlzott használata árt a növényeknek, az állatoknak és károsítja az ökoszisztémákat szerte a világon. A talajvízbe jutó nitrátok rákot okozhatnak, a partmenti vizekben pedig oxigénhiányos "halálzónákat" hozhatnak létre.

24 FAJOKBAN SZEGÉNY BOLYGÓ

A haszonállatok genetikai bázisa egyre zsugorodik. Mindössze néhány specializált fajtára támaszkodunk, mint például a fekete-fehér Holstein-fríz tejelő marha, melyet 130 országban tenyésztnek. A csirkék, kecskék, sertések és juhek között is néhány magas hozamú fajta a legelterjedtebb.

26 ANTIBIOTIKUMOK: A SZUPERKÓROKOZÓK ELŐIDÉZŐI

A nagyüzemi termelők nagy mennyiségű gyógyszert használnak, hogy serkentsék a növekedést és hogy megakadályozzák, hogy futótűzként terjedjenek a betegségek a hatalmas ipari állattelepeken. Ez azonban veszélyes: a baktériumok ellenállóvá válnak azokra a gyógyszerekre, melyek létfontosságúak az emberi betegségek gyógyításához.

28 AMIKOR KIÜRÜL A TARTÁLY

A világ állattenyésztő ágazatának növekedése fokozza a folyók és tavak túlterhelését. Nem azért, mert az állatok szomjasak; hanem azért, mert nagyon sok víz szükséges a táplálékukul szolgáló takarmány termeléséhez. A nagyüzemi állattartó telepekről érkező ürülék pedig nitráttal és antibiotikummaradékokkal szennyezi a talajvizet.

30 GABONASZEMEK A VÁLYÚBAN

A kérődzőknek és az embereknek nem szükséges a táplálékon versengeni. Azonban ahhoz, hogy több húst termeljünk, több gabonakészítménnyel kell etetni az állatokat. Ha otthon nem tudunk eleget termeszteni, külföldről kell behozni.

32 A LATIN-AMERIKAI SZÓJABIRODALOM KIALAKULÁSA

Argentínában a szójaárak világgpiaci árának robbanásszerű növekedése egy újfajta gazdálkodó típus elterjedését tette lehetővé, ez a kormány számára egyúttal hatalmas adóbevétel növekedést jelentett. A gazdálkodásban végbemenő szerkezetváltás azonban komoly társadalmi és ökológiai következményekkel járt.

34 A SZARVASMARHA NEGATÍV HATÁSA AZ ÉGHAJLATRA

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának közel egyharmadát közvetlenül vagy közvetve a haszonállatok termelik. A gazdálkodók és tudósok azonban azt állítják, hogy a megfelelő gazdálkodási formával elkerülhető, hogy a

haszonállatok terheljék az éghajlatot.

36 ÁLLATTENYÉSZTŐK AZ ESŐERDŐBEN

Brazília Amazonas-térségében a világ második legnagyobb marhacsordája található a világ legnagyobb esőerdejével. Ez az erdő számára rossz hír. Először ugyanis a favágók jöttek, aztán az állattenyésztők.

38 GLIFOZÁT A FASÍRTBAN

Amennyiben a növényvédőszer, gyomirtók vagy gyógyszerek nem kívánt szermaradványokat hagynak a húsban, tejben és tojásban, végül mi is elfogyasztjuk őket. A hiányos kutatásoknak köszönhetően nem lehetünk biztosak, hogy vajon a glifozát – a génmódosított szója termesztésénél használt gyomirtó – mit tesz a testünkkel. A joghézagok miatt lehet, hogy úgy esszük, hogy nem is tudunk róla.

40 BAROMFI TÚLTENGÉS: A CSIRKÉK ÁTVESZIK A VEZETÉST

A fejlett országokban a csirkefogyasztás felülmúlja a marhafogyasztást. A csirketenyésztés mára már erősen nagyüzemivé vált. Az ázsiai kereslet gyorsan növekszik, és aki nem hajlandó sertést vagy marhát enni, boldogan eszik csirkét.

42 AHOL A CSIRKETARTÁS A NŐK FELADATA

Sok afrikai és ázsiai nő kénytelen férjére hagyatkozni a nagy döntéseknél. Néhány tyúk, csirke és tojás önbizalmat és önállóságot adhat nekik. Hozzájárulásukat a hús-ellátáshoz gyakran alábecsülik.

44 AZ IMPORT CSIRKESZÁRNY ROMBA DÖNTI A NYUGAT-AFRIKAI VÁLLALKOZÁSOKAT

Az európai baromficégek számára tilos a vágóhídi melléktermékek állati takarmányként való felhasználása. Így hát fejlődő országokba exportálják és olcsón eladják. Számos ghánai és benini húscsirketelep emiatt már tönkrement.

46 NYUGTALANSÁG A FEJLETT VILÁGBAN

A hús iránti kereslet a fejlett világban már elérte csúcspontját és kezd lassanként apadni. A fogyasztók élelmiszerbiztonságot érintő aggályait az iparági botrányok csak megerősítik. Az ipar marketingfogásokkal próbálja javítani a róla kialakult képet, ez a fogyasztókat csak összezavarja, miközben a termék nem feltétlenül lesz jobb.

48 FÉLMILLIÁRD ÚJ KÖZÉPOSZTÁLYBELI FOGYASZTÓ RIÓTÓL SANGHAJIG

Brazília, Oroszország, India, Kína és Dél-Afrika – angolul BRICS – öt különböző kezdőpontról induló nagy fejlődő ország. Talán nem az iparosodott Nyugat fogyasztói szokásainál fognak kikötni.

50 VÁROSI HASZONÁLLATTARTÁS

Sokak számára már a városi haszonállat kifejezés is ellentmondásos. A haszonállattartás nem csak vidéki tevékenység. A városokban sokszor tiltják a haszonállatokat a szaguk, bűzük és a szennyezés miatt, mégis a városi haszonállatok létfontosságúak számos szegény városlakó megélhetéséhez, mivel tápláló élelmet biztosítanak, alacsonyabb áron, mint vidéki társaik.

52 CSERJÉSBŐL FEHÉRJE

A világ haszonállatainak nagy részét, és húsu, teju, tojásaik többségét nem nagyüzemi gazdálkodók termelik. Sokan növénytermesztésre alkalmatlan földeken tartják állataikat, optimalizálva ezzel a helyi erőforrások használatát. Ezen termelők létét azonban növekvő veszély fenyegeti.

54 A TARTALMAS TÁPLÁLÉK NYOMÁBAN

A gazdag világ aggódó fogyasztói dilemmával állnak szemben. Jó minőségű, környezetbarát, etikus módon előállított húst szeretnének enni. Hogyan lehet ezt legkönnyebben biztosítani? Lássunk néhány alternatívát!

56 VEGETARIANIZMUS: RÜGYEK ÉS GYÖKEREK

Az iparosodott világ népességének csupán kis százaléka mondja magát vegetáriánusnak vagy vegánnak. Az ilyen életmód a világ vallásának fontosabb szerepet tulajdonító részeiben általánosabb. A legtöbb hit követőitől ilyen vagy olyan módon elvárják a hús kerülését.

58 MIT TEGYÜNK ÉS HOGYAN: EGYÉNEK ÉS CSOPORTOK

Az állattenyésztés és a hústermelés összes problémáját figyelembe véve tehetnek-e valamit a hétköznapi emberek? Igen: az egyéneknek lehetőségük van fogyasztási szokásaik megválasztására, a csoportok pedig szorgalmazhatják a változást.

60 ZÖLDEBB POLITIKÁT EURÓPÁNAK!

Az EU Közös Agrárpolitikája (KAP) évtizedek óta támogatja és torzítja a mezőgazdasági termelést. A KAP nagyüzemi termelés támogatásával indult, mára próbálja egyre inkább segíteni a környezetkímélő gazdálkodást. Maradtak azonban problémák. Egy zöldebb KAP ösztönözni tudná a társadalmilag felelős és környezetbarát állattartást.

62 MAGYARORSZÁGI HELYZETKÉP

A magyar étkezési kultúrának szerves része a húsfogyasztás. Ezt tükrözi, hogy a magyar konyhára jellemző főbb ételek (gulyásleves, paprikás krumpli, csirkepaprikás, töltött káposzta, lecsó stb.) mind tartalmaznak húst.

70 RÓLUNK

27 téma és
84 ábra a hús-
termelésről és –
fogyasztásról